

L a t w e e f c h u A w i s e s .

Nr. 3. Zettortdeenâ 16tâ Janwara 1836.

No Zuhdu semmes.

(Stattees Nr. 2.)

S. 8. Zuhdu semmes wiffleelakee uhdeni roh-nahs tannî leelâ eeleijâ, stary teem diwi kalnu farreem. Pee seemeka rohbescheem fatekk no Libanon un Ermonâ kalneem uppites kahdâ dsillâ weetâ, fo Merom esaru fauz, un no scha iseet Jardanes-uppe, kas no seemeta us deenas wid-du zaur wiffu Zuhdu semmi eet, un winnu us diwi dallahm ischkirr. No Merom esara kah-das 5 juhdses gabjusi winna eetekf zittâ leelakâ esarâ, ka wahrds Genezaretēs jeb Galilejas esars, jeb Galilejas juhra. Libds schai weetai uppi fauz maso Jardani. Galilejas juhra tohp daudskahrt peeminmeta eeksch sw. Bihbeles; jo pee winnas krasteem Jesus ar saweem mahzē-keem wiffwairak mitte, schē notifke dauds no win-na brihnuma-sihmeem. Esars irr kahdas 4 juh-dses garfch un 2 juhdses plats; winna krasti kal-naini un ar kohkeem glihschi apaugusch; tur red-seja wezzōs laifōs augligas druwās, pilsehtus un zeemus, kas taggad pehz leelakas dallas pa-suddusch; uhdens winnam tihrs un siwu pilns; bet scho brihd' sweineeki sawu ammatu wairs tik ruhpiigi tur ne strahda, kâ sw. Pehters sawâ lai-kâ. Brihnischkigi irr, ka schinnî esarâ gandrihs tahdas paschas siwis atrohn, kâ eeksch Nihl-up-pes, Egiptes semmē.

No Galilejas esara iseijoht Jardane paleek arween plattaka un dsillaka; tomehr winna nekur ne irr plattaka pah 60 pehdahm, nedf dsillaka pah 7 pehdahm, kad zaur leetu naw pluhdufi. Kahdas 20 juhdses tahlumâ winna tohp faukta leela Jardane, libds winna fahls-juhra eetekf. Pawassarās un ruddenōs Jardane pluhst un eet pah saweem krasteem; schē apaugusch; wee-

tahm ar nedrehm un fruhmeem, un daschadi swehri tur mehds eekschâ flehptees un gulleht.

Sahls-juhra irr wiffleelakais esars Zuhdu semmē; winnam kahdas 12 juhdses garrumâ un 4 juhdses plattumâ. Wiffur winsch ne irr dsilfch; jo seklums, kâ dambis, no weenas mallas libds ohtru zaur pascha esara widdu eet; fausâ laikâ tur warroht isbrist zauri. Winnu arri fauz austruma juhru, jeb arri nahwes-juhru. Tannî weetâ fo scha esara uhdeni apfeds, stahweja wez-zōs laifōs tee pilsehti Sodoma un Gomorra; tohs ugguns nopohstija, ka mehds lassam I. Mohs. 19, 24. Wiss tas klaijums kur tee pilsehti stah-weja, sagrimme semmē; Jardanes uhdeni pee-pildija to weetu, un no ta laika tur irr fahls-esars. Dsilumōs warroht, kâ fakka, wehl tag-gad muhrus un tohrnus no pohskiteem pilsehteem redseht. Bet tee gan tahdi paschi neeki, kâ dauds zitti, fo no scha esara ismelsch; jo dauds reisneeki tur bijusch, un ne irr neneeka redsejusch, no scho pilsehtu atleekahm un nihkoneem. Esara uhdenim nejauka smakka pehz fahls, sehra un swekka, fo ap scho widdu eeksch semmes atrohn; daschureis esars arri ismett swekka gabbalus, un wiss, fo uhdenî eemett, pa masu brihdi ar fahls misu apwekkahs. Tavehz uhdens schē arri dauds smaggaks, ne kâ leelas juhras uhdens, un zil-weki kas mehginajusch peldeht, ne grimstohd dsilli, bet peldoht itim weegli par wirsu. Zah-dâ uhdenî siwis pawiffam ne warr dsihwoht, un retti kahdu gleemefi eerauga. — Tomehr ne irr teefa, fo zittkahrt no scha esara teize, kâ putni, kas pah winnu freij, gaisōs nomirstohd zaur nahwigeem twaikeem un nokrihtohd semmē. Retti gan tur kahdu putnu reds; jo pee esara ne irr ne-kas, pehz ka putni sfreetu, un tee kalni, kas esaram tik ne wissapfahrt stahw, arridsan tuf-schi ruddi klints-gabbali; schurp turp tiffai kah-

bi wabji schaggarini aug, un schee paschi ob-
schoht pehz febru un swekka. Zitti stabsta, tai
weetä, kur Jardane eekriht fahls-esara, effus
tahs krumms, kas glihtus abholus neff; bet ja
abholus noplubhfi un kohdifi, tad eekschä atrad-
difi pilnus ar nejaufceem pihfschleem un puëscheem.
Winni tohs sauz Sodomas=abholus. Reif-
neeki muhsu laifös to krummu ne warreja atrast
un ne grihb tizzeht, fo no winna stabsta. Us
rihta pufi kalni pee esara dauds augstati, ne ka
us wakkara pufi. Weetahm leeli smiltaini
tuffchneschi ispleshahs, kà kappeshtas, kur dsih-
wibas ne miht, un kur pa brihscheem flepkawi
un laupitaji flehpjabs, gluhnedami us nabbaga
zetta wihru, kas itt bailigi farvus soblus skubbina
no schahs nepatihkamas weetäs isbehgt.

No fahls-juhras ne isteff nekahda uppe, bet
eekschä eeteff, bes Jardanes, wehl feschas up-
pes. Leelaka no schahm irr Arnon-uppe, kas
no rihta pufes nahf. No wakkara pufes nahf
masa Aidranes uppite, kas garr Jerusalemi teff.
Schahm uppitehm waffaras laikä tif ne wiffahm
uhdens isihf; bet pawaffarä un ruddeni winnas
dikti peepluhduschas, kà jau kalnainä semmë.
Tad arri fahls-esars pluhst, bet ne wiffai dauds.
Tadehl daschi schteet, esaram effoht appafsch
semmes kahds neredfams dohbuns, zaur fo
pluhdu laikä uhdeni us leelo juhru noffreij. Bet
arri bes tam winsch ne warretu dikti pluhst; jo
winsch irr leels un dsilfch; tahs uppes, fo winsch
usnemm, turprettim wiffuwairak masinas un
ihfu laiku tekkofchas; un karstä waffarä uhdens
lohti isubhahs twaifös.

Jardane arri zittäs uppites eeteff; un tahs
leelakas no schahm irr: Jarmukke un Ja-
bukke; abbas no rihta pufes. Us leelo juhru
aiseet pee seemela rohbescheem Leontes = uppe.
Wairak prett deenas widdu eeteff Behlus uppe
tai juhras kalwä, kas pee Karmela kalna irraid.
Pee schahs uppes grihwas effoht zaur Wenizeru
kuggineeem ta skunfte zehlfusees glahfi taifht.
Wenizeri bija Rananiteru kaimini, un dsihwoja
us seemela pufi, arri pee widdus-juhras krafta;
pahrlleku mannigi us andeleschanu un wiffadahm

skunftehm un amimateem. Wehl preeksch Moh-
sus laika kahdi kuggineeki schahs tautas ar farwu
kuggi eebraufuschi Behlus uppes grihwä, un is-
kaphuschi, us smiltaina krafta farwu ehdeenu
wahriht; ne atradduschi nekahdus akminus tu-
wumä, katlam palikt appafschä, schee no sawa
kugga nehmuschi kahdus Salpetera gabbalus,
uslikke farwu katlu us teem, un pakuhre ugguni.
Karstunä Salpeteris sakusse kohpä ar smiltim,
un kad kuffums atdsisse, tad bij par glahfi paliz-
zis. Gudri Wenizeri no scha laika schaze glahfi
taifht, un kà dahrgu prezzi sawä andelë pah-
doht. No Wenizerem scho skunsti Egipteri is-
mahzijahs; no scheem atkal Neemeri. Tä winna
us muhsu laikeem nahkufi; un ilgi pee glahsu
taifschanas meisteri smiltis nehme no Behlus
uppes, dohmadami schahs dohdoht wifflabbaku
glahfi.

Ne tabtu no Behlus uppes eekriht widdus juh-
rä arri Kischon uppe, kas pee Tabora kalna
sahkabs un zaur Esdrellon-klaikum teff. Kana,
Sorek un Besor, masas uppites, ee-eet arridsan
widdus juhra.

S. 9. Jubdu semmë gadschahrtas pahrmijahs
kà pee muns; bet gais tur dauds firtaks un pa-
stahwigaks. Waffara lohti karsta; tomehr kal-
nös tikkai mehrens firtums. Ruddens sahkabs
Oktobera mehnesi. Ap scho laiku lectus lihst,
kas waffarä ittin retti noteek. Virmo leetu rud-
deni nosauz agro leetu. No Dezemberä mehne-
scha lihds Webruar mehnesim irr seema; bet klai-
jumös sahle ne nosalt, lohpi eet zauru gaddu us
gannibahm, un zittäs weetäs arri pufkes un
auglus pee kohkeem atrohd seemas widdü. Kal-
nös gan sneegs kriht un krusa, bet ne paleek
ilgi. Ar Webruar mehnesi sahkabs pawaffara;
tad wehlais leetus lihst; ar April mehnesi paleek
firts; un leetus weetä siupra rassa pa naktim
mehds gaisu un semmi dsiffinaht. Wehji dauds
ne grohsahs, bet katrai gadschahrtai saws ihpasch
wehisch. Pehrkonu klajumä gaddahs wiffuwai-
rak leetus laikä; kalnös pa waffaru, winni mehds
zeltees no juhmallas, un duzzina no rihteem un
wakkareem. Zauru waffaru gais paleek jauks

un ffaidris; tikkai eeleijās brihscham trawifi un migla pazetlahs. Ka semmes-tribzeschanas schē laikam useet, to mehš lassam sw. Bihbelē.

S. 10. Labba semme ar tik dauds uppehm un tabdu jauku gaisu ne warr zittabi, kà augliga buht, un kà jaw Bihbeles wahrdi sakka, schi semme teffoht ar peenu un meddu, tã schē arri rohnahs wiffadi semmes un kohku augli, wiffabi lohpi un putni un dauds zittas zilwekeem derrigas leetas no wezakeem laikem lihds schim, ganna-mi lohpi, gohwis, aitas un kafas, schahs semmes laudim wiffleelaka baggatiba irraid. Tohp arri turreti kameeli, sirgi un brangi ehsefi. Pa kalneem un mescheem ffraida breechi, sirnas, mescha=kafas, kalna=bukki un mescha=zuhkas; schē mahjo arri lahtschi, wilki, schakali (masa wilku flakka, kahdus Simfans kehre Wilistereem druwās maitoht) un daschreis arri lauwas. No putneem tur irr wiffi tee, kas pee mums, bet deenas widdas tulksheschōs brihscham arri strausi reds. Schis irr wiffleelakais putnis, kas spahrnōs ne ffrei, bet lohti muddigs ar kahjahm tezeht. Winnam eeksch astes brangas kuplas spalwas, ko seewischkas no augstahm kahrtahm pee zeppurehm sprausch, un tapehz par dahrgu nau-du pehrf. Eeksch uppehm un esareem siwu deesgan; bet arri tshubffkas ne truhst un nahwigi ffarpijoni! sibda=kahpari dohd sibdu un bittes ineddu pa pilnam, kas waffaras laikã daschureif no kohku un alminu dohbumeem teff.

Us laukeem sehj kweeschus, rudsus, meeschus, rihsu un arri zittu fweeschu labbibu; eljes= un wihna=kohki un tabbaka aug wiffur eeksch schahs semmes; weetahm laudis darbojahs zukkura ne-dres audsinabt un indigu-krumus. Auglu kohku leela baggatiba; tee neff ahbokus, glohmes, wirtsches, aprifohses, wihges, wiffadas zitrohnes un datteles. Wihgu kohki effoht zitti tahdi leeli un kupli, ka 30 zilweki appaksch weena pascha kohka warr ehnu atrast. Us kalneem aug wiffadi geldigi mescha=kohki un us Libanon kalneem brangi zehderu kohki, ko patš kehniensch Dah-wids sawās sw. dseesinās peeminu. Klajumi un leijas irr puschkotas ar wiffadahm ffaistahm

pukkehm. Sahli, semmes-fwekki un sefru dab-bu dauds weetas, un semmes eeksch arri isdohtu sawu baggatibu, kà fohlihts irr 5. Mohf. 8, 9. ja tikkai mekletu. Zuhdu semme gan augliga un baggata, bet ay scho laiku laudis tur mas ko semmi kohpj; wezzōs laikōs tas bij sawadi; tad lihds pascheem kalna galleem wiffur sehje un deh-stija, un faufās weetas ar skunstigahm uhdens-reerehm laistija druwās un dahrsus.

Somehr augliba newaid wiffur weenada. Lab-baki semmes gabbali irr Jardanes uppei us rihta pussi, un arri seemela dallã stary Genezaretes esa-ra un leelas juhraz. Meij mehnesis irr plauscha-nas laikš, un nokohptã kweeschu jeb rudsu laukã wehl to paschu gaddu warr waffarejus, un ih-paschi sirnus un puppas seht un nonemt. —

(Surplitam wairak.)

Teefas fluddinafchanaš.

Us pawehleschanu tahs Zeiseriffkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis 2c. 2c. 2c., tohp no Schwittenes pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu praffischanas pee ta Schwit-tenes muilshas fainneeka Juggu Johsta buhtu, kas sawas mahjas nespechzibas deht atdewis un par furra mantu konkurse spreesa, usajinati, wisewehlak lihds 2tru Webruar 1836 pee schihš pagasta teefas peeteif-tees, jo pehz schi termina neweens wairš ne taps pee-nemts un saudehs sawu teefu.

Schwittenes pagasta teefa, 2trã Dezember 1835. I
(L. S.) ††† Maisel Krischjahn, pagasta wezzakais.
(Nr. 44.) E. H. Klapper, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

Zai 16tã Oktober 1835 Blankpeltes Eischertu mah-jās tumfschi bebra kehwe 5 gaddus wezza uelkhduse. Kam schi kehwe peederretu, tohp zaur scho usajinahts, lihds 3otu Janwar 1836 pee appakschraftitas pagasta teefas peeteiftees, sawu kehwi panemt un to nandu aismalsah, kas kehwes labbad istehreta; jo pehz schi termina ta kehwe pagasta lahbei par labbu taps pahrdohsta.

Blankpeltes pagasta teefa, 17tã Dezember 1835. I
††† Zahne Melder, pagasta wezzakais.
(Nr. III.) D. F. Grün, pagasta teefas ffrihweris.

No Palangas pagasta teefas tohp sinnamu darrichts, ka ta manta to eeksch Nr. 47. pehrnaja gadda peeminnetu fainneeku 14ta un 20ta Janwar f. g. taps pahrdohtha.

Palangas papasta teefa, 28ta Dezember 1835. 1
Fohseps Wainor, pagasta wezzakais.
Edlon, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

Wiffi tee, kam kahdas taisnas prassifchanas pee teem Lambertmuifchas fainneekem Bungu Jahna un Runtschu Zurra buhtu, par kurreu mantahm konkurse spreessta, tohp usfaukti, 4 neddeku starpa pee schihs pagasta teefas peeteiktees. Lambertmuifchas pagasta teefa, 31ma Dezember 1835. 1

+++ Pufse Nikkel Zelms, pagasta wezzakais.
(Nr. 96.) R. Dres, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

Wiffi tee, kam kahdas parradu prassifchanas pee tahs atftahsas mantas ta nomirruscha Wirkusmuifchas (Heiden) fainneeka Purwainu Ewalda buhtu, tohp usaizinati, wifschweflak lihds 22tru Webruar 1836 pee schihs teefas peeteiktees, jo wehlaq neweens wairs ne taps klaushts. Wirkusmuifchas pagasta teefa, 28ta Dezember 1835. 2

+++ Raifu Jurris, pagasta wezzakais.
(Nr. 205.) C. Ewert, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

Warribes pagasta teefa usaizina to meldera selli, kam wahrds Bruder, 15ta Webruar scheit atnahkt un sawu pasuddufchu plinti pretti nemt.

Warribes pagasta teefa, 8ta Janwar 1836. 1
(L. S.) +++ Konrad Kristap Weesbarod, peesehdetais.
(Nr. 88.) Alexander Freyberg, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

No Jaunaspihs pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee ta lihdsifchiniga Jaunaspihs fainneeka Leises Wihlinu Kahla Wakka buhtu, par kurreu mantu konkurse nospreesta, usaizinati, lihds 22tru Webruar f. g. pee schihs pagasta teefas peeteiktees, ar to pamahzifchanu, ka tee kas ne peeteiktees, wehlaki wairs ne taps peenemti.

Jaunaspihs pagasta teefa, 8ta Janwar 1836. 3
(L. S.) +++ Diedrich Amer, pagasta wezzakais.
(Nr. 13.) Aug. Grimm, pagasta teefas ffrihweris.

Krohna Dohbeles muifchas mohderefchana no 60 flauzamahm gohwim, ka arri Dohbeles basnizas un fudmallu krohgs, taps no Jahneem 1836 us arrenti isdohhti. Kam patiktu scho arrenti usnemt, tohp us- aizinahhti, 25ta Janwara un 1ma Webruara deenâ pee schihs teefas peeteiktees, fur arri wiffas waija- dsigas sinnas dabuhse.

Dohbeles pagasta teefa, 4ta Janwar 1836. 3
Blumenfeldt, pagasta wezzakais.
(Nr. 23.) Ludw. Ewert, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

Wiffi tee, kam kahdas taisnas prassifchanas pee tahs atftahsas mantas ta nomirruscha Palzgrahwes fain- neeka Mas- Kaufcheneeku Indrika buhtu, tohp usai- zinati, lihds 1mu Merz f. g. pee schihs pagasta teefas peeteiktees, zittadi neweens wairs ne taps klaushts.

Krohna Bramberges pagasta teefa, 11ta Janwar 1836. 3

+++ Skadder Indrik, peesehdetais.
(Nr. 14.) G. Paulborn, pagasta teefas ffrihweris.

Zittas flubbdinaschana.

No Furgeem 1836 taps Krohna Zimmeres pagastâ 4 mahjas, ar labbeem laukeem, ehkahn un gruntehm, us arrenti isdohthas. Kam patiktu schihs mahjas us arrenti usnemt, tas warr pee Zimmeres muifchas wal- dischanas peeteiktees. 2

* * *

Dascha nebbela jau irr pagahjuse un tee tihkli ne teek mekleti, kas no Zittelmindes muifchas waldischa- nas teem irr par kihlu atnemti, kam sweijohht ne bij brihw. Ja schee sawus kihla eeliktus tihklus ne steig- fees ispirkt, tad tee wairakfohlitajeem 25ta Janwar 1836 kluhs pahrdohhti. To buhs wehrâ nemt.

Zittelminde, 21ma Dezember 1835. 1
Muifchas waldischana.

* * *

Leelas Behrtes muifchas Strauta krohgs, us Leepa- jas leelzetta, ka arri tas pee Masas Webrtes muifchas peederrigs krohgs, taps no Jahneem 1836 us arrenti isdohhti; — ffradras sinnas warr pascha muifcha dabuhht. 3

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pufses: Hofraht von Braunschweig, graham. pahrluhkotais.
No. 28.